
Arkivkode:

FU-sak : 10/11

Sak nr.:

Møte: 09.03.11

Publiseringsfond

Forskningsutvalget ble første gang orientert om spørsmål i tilknytning til publiseringsfond i sak FU 19/09 Open Access. Saken var forberedt av Universitetsbiblioteket og utvalget gjorde vedtak om å komme tilbake til saken på et senere tidspunkt.

Spørsmålet om Open Access var på sakslisten for møtet 2. november 2011, men tiden tillot ikke behandling saken. Den er nå berammet til møtet 9. mars (sak 11/11).

Spørsmålet om publiseringsfond er imidlertid drøftet med Universitetsbibliotekets direktør ved flere anledninger, bla i forbindelse med Forskningsutvalgets innspill til budsjettet for 2011, der det bl.a. ble rettet særlig oppmerksomhet mot Universitetsbibliotekets litteraturbudsjett.

I et notat fra datert 3.11 fra UB-direktøren til Forskningsavdelingen drøftes bl.a. spørsmålet om publiseringsfond mer eksplisitt. Fra notat siters følgende:

UB anbefaler at det blir oppretter et publiseringsfond til støtte for Open Access-publisering i tillegg til Universitetsstyrets anbefalinger om egenarkivering i forskningsarkiv.

UBs synspunkt er at en støtte til publisering åpent i kvalitetssikrede tidsskrift vil være den beste måten for UiB å oppnå målet om økt tilgang til forskningsresultater og dermed oppfølging av Universitetsstyret sitt vedtak. Åpen tilgang til kvalitetssikrede vitenskapelige artikler fra institusjonen vil blant annet føre til økt synlighet for UiB.

UiB bør etablere en støtteordning for åpen publisering i tidsskrift som et tillegg til å satse på åpen tilgjengeliggjøring av artikler i institusjonens forskningsarkiv (BORA). I det videre vil vi derfor foreslå noen sentrale punkter i forhold til kriterier for støtte, økonomi og forvaltning av en slik ordning.

Notatet foretar en gjennomgang av ulike sider ved økonomien og kriteriene for støtte fra et slikt fond, og trekker følgende konklusjon:

Det bør settes av inntil 2 mill kr til å kunne tilby en støtteordning for åpen publisering ved UiB. Kriteriene for å få støtte til et slikt publiseringsfond bør være at tidsskriftet er på minst nivå 1 i NSD sitt kanalregister. I første omgang skal ordningen være tre-årig og forvaltes av UB. FU kan fungere som en referansegruppe for ordningen som bør evalueres før tre-års perioden er utløpt. UiB skal i tillegg fortsatt arbeide for stor grad av egenarkivering gjennom BORA, men på frivillig basis.

Saken er også behandlet i UB sitt styre 09.12.2010¹ som har gitt sin støtte til at man begynner å utrede støtteordninger for OA-publisering ved UiB

Spørsmålet om Publiseringsfond er ytterligere blitt aktualisert ved at Universitetet i Tromsø (UiTø) når ha opprette et slik fond gjennom en avsetning på NOK 300 00 i 2011, til et fond for å dekke forfatterbetaling i Open Access-tidsskrifter. I følge retningslinjene de gis støtte til dekning av utgifter til forfatterbetaling (article processing charges, apc, article submission charges og lignende) i open access-tidsskrifter. I utgangspunktet gis støtten slik at fondet dekker hele utgiften for artikler som innvilges støtte, men dersom det viser seg at antallet støtteverdige artikler blir stort i forhold til fondets midler vil det kunne gis støtte til en prosentandel eller med (opptil) et bestemt beløp per artikkel.

UiTøs retningslinjer slår fast at det eksternt finansierte prosjekter vanligvis bør finansiere forfatterbetaling for artikler som er et resultat av prosjektet, og at midler til å dekke slike utgifter bør derfor innarbeides i prosjektsøknaden. Som hovedregel gis det ikke støtte til artikler basert på ekstern finansiering.

Lignende støtteordninger er opprettet ved Universitet i Agder og ved Høyskolen i Telemark. UiTø er imidlertid det første blant de større forskningsuniversitetene som har opprettet publiseringsfond.

Forskningsdirektørens kommentarer

Open Access bidrar til å gjøre universitets forskning synlig og tilgjengelig. Dette er i samsvar med universitets samfunnsoppdrag. Open Access og økt tilgang til forskningsresultater må knyttes til institusjonens målsettinger om å være et internasjonalt forskningsuniversitet der den akademiske frihet brukes til å skape forskning og utdanning av høy kvalitet. I lys av dette er det behov for å utvikle en hensiktsmessig finansiering av forfatterbetaling. En mulig løsning kan være å opprette publiseringsfond for støtte til forfatterbetaling. I mange forskningsmiljøer er det større interesse for denne veien til Open Access, enn for egenarkivering. Et fond som dekker forfatterbetaling kan likeledes være et aktivt bidrag til å styrke UiB som en anerkjent og synlig forskningsinstitusjon.

Før UiB eventuelt gjør avsetninger til et slikt fond er det nødvendig at spørsmålet blir utredet. Det er særlig nødvendig å utrede hvilket omfang et slik fond bør ha ved UiB, hvilke kriterier som kan leges til grunn for støtte og hvilke prosedyrer som skal følges ved søknad om støtte. Universitetsbiblioteket har pekt på at dette kan være en av veiene for å oppnå økt synlighet av UiB sin forskning. Et utredningsarbeidet bør derfor støtte seg på de kartlegginger og vurderinger som allerede er gjort ved UB. Det er nødvendig at fakultet og

¹ <http://www.ub.uib.no/felles/organ-styr/styre/2010/S31-2010-Open-access.pdf>

fagmiljø gis anledning til å komme med innspill i utredningsarbeidet og til eventuelle forslag til retningslinjer for et slikt fond.

Forslag til vedtak:

Forskningsutvalget ber universitetsledelsen oppnevne en arbeidsgruppe som kan utrede grunnlaget for og å angi retningslinjer for en eventuell etablering av et publiseringsfond som dekker forfatterbetaling ved UiB